

SINDHI
(ARABIC)
(Compulsory)

Time Allowed : Three Hours

Maximum Marks : 300

INSTRUCTIONS

Candidates should attempt ALL questions.

The number of marks carried by each question is indicated at the end of the question.

Answers must be written in Sindhi (Arabic Script) unless otherwise directed.

In the case of Question No. 3, marks will be deducted if the précis is much longer or shorter than the prescribed length.

سوال ۱ - هيٺين مان ڪنهن به هڪ و شيه تي آڻڪل 300

لفظن ۾ مضمون لکڻ :-

100

(i) ڇا قانون عزت جي بهياد لاءِ تحيل خونن

ڪي روهي سگهندو؟

(ii) ڪاڏي جي شين ۾ ملاوت جو خطرو.

(iii) آندو شواس بنا منطوق (ترڪ شيل هئڻ).

(iv) تعليم ۾ سماجي پريورتن.

(v) ڇا سوچنا جي آڌڪار واري اڻڪت ذريعي،

سرحاري انتظام صاف ۾ انصاف پريو بڻائڻ

جي خاطر ملي سگهي ٿي؟

سوال 2 - هيٺ ڏنل تڪرو ڌيان سان پڙهو ۽ پوءِ ان جي هيٺان

ڏنل سوالن جا جواب مختصر ۽ تيز ٻوليءَ ۾ لکڻو. -- $60 = 10 \times 6$

سورج شڪتي، جيڪا سموري شڪتيءَ کي نئون روپ

ڏيڻ جو هڪ حصو آهي، اها پراڻي نموني جي پارٽي تي آڌار

ڪرڻ کي گھٽائڻ جو هڪ وڏو رستو آهي. پراڻي ڍنگ جا پارٽي

ڪاٺج وقت گذرڻ بعد وڌيڪ مهانگا ۽ ملڻ مشڪل ٿيندا پيا

وڃن. سورج شڪتيءَ جو استعمال، آسان جي پرڻوي گرهه جي

ڪرڻ جي هڪ ئي ڪنجي آهي. "هلنڊر گرين هائوس" آڻڻ کي گھٽ

فاڊا هٿ جي باوجود، آڇان تائين ان جو وسيع پيماني تي

استعمال نه ٿي رهيو آهي، نڪو رانهيءَ کي پراڻي ڍنگ جي پارٽي

جي وڪلپ طور مڃڻا ملي رهي آهي. رانهيءَ جو سبب رعو

آهي ته رانهيءَ جي ٽيڪنالاجي ٻين جي ڀيٽ ۾ گھڻي مهانگي آهي.

رانهيءَ هوندي به ان ٽيڪنالاجيءَ ۾ هر سال اهم سڌارا ٿيا پيا

وڃن، جنهن جي ڪري ان جي قيمت ۾ ڇڪي لاک آڇي رهي آهي.

۽ چاهي ڏسيءَ رفتار سان ئي سهي، رانهيءَ کي وهناري زندگيءَ

۾ استعمال ڪرڻ جو ٻو هڪ وڪلپ بڻائي رهيا آهن. سرڪار طرفان

شروع ڪيل "جواهر لال نهرو قومي سورج شڪتي مشن" رانهيءَ کي

۾ هڪ ڏورانديشيءَ پريو قدم آهي، جنهن سان ڊاٽميءَ ۽ صاف

شڪتيءَ حاصل ڪرڻ جو هڪ وسيلو وجود ۾ ايندو.

سورج شڪتيءَ جو ڪيتر، روزگار جا وڃم ميسر ڪرڻ جي

خيال کان بہ گھنٹو اُمدن ڀريو آهي. هن کيتر ۾ کوجنا
 ۽ تڪنيڪي نوٽ آئڻ تي بہ گھڻي سڀڙپ ڪئي پيئي وڃي.
 ان سان گڏ تمام ارڇي معيار وارا روزگار جا وڃم بہ
 پيدا ڪيا پيا وڃن، جن ۾ مڪمل ۽ اوجھي معيار وارا
 عهدا بہ آڇي وڃن ٿا.

دنيا جي مٿڙي ملڪن ۾، باجليءَ جي پيدايش جي
 خيال کان، ڀارت ڇهين نمبر تي آهي. ان هوندي بہ ڀارت
 ۾ باجليءَ جو سنڪٽ تمام گھڻو آهي. سورج شڪتيءَ جو
 استعمال انهيءَ سنڪٽ کي گھڻو گھٽائي سگھي ٿو. ان سان
 سموري واپار جي نظام کي هڪ نئون روپ ملندو، جنهن
 سان سورج شڪتي پيدا ڪرڻ جي کيتر ۾ وڌيڪ گھڻي
 آڇ سورج شڪتيءَ جي کيتر ۾، تڪنيڪي خيال کان اناجڙي
 سرشتيوار ڪرڻ ۽ ان جي اسٽاپنا ڪرڻ بابت گھڻي ۾ گھڻي
 تقاضا ٿي رهي آهي. هن اڏيوڪه جي بحاس لاءِ ضروري آهي تہ
 سورج شڪتيءَ جي پيدا ڪرڻ واري لاڳت خرچ کي گھٽائجي.
 ان لاءِ ضروري آهي تہ يوگيتا کي وڌائجي، پيدايش تي ٿيندڙ
 لاڳت خرچ کي گھٽائجي ۽ انهيءَ سموري سرشتي تي ٿيندڙ خرچ
 جي هيٺان تي ڏيان رکجي.

سوال :- ڊا. ڀرائي نفوس جي ڀار تي آڌار رکڻ کي آڇين
 جو گھٽايون ؟

۱۱. سورج - شڪتي و جتي استعمال مان ڪهڙو فائدو آهي؟

۱۲. سورج - شڪتي و جتي استعمال آجان تائين عوام ۾

اڀيرو پيارو ڇو نه ٿيو آهي؟

۱۳. عام ماڻهن جي پهچ ۾ سورج - شڪتي و کي آڻڻ

لاڙ ڇا ڪيو پيو وڃي؟

۱۴. سورج شڪتي و جتي ڪيتر ۾ آسان جي نوجوانن کي

اوجھي معيار وارا ۾ ڪڍڻا وارا روزگار ڪيئن

ملي سگهندا؟

۱۵. سورج شڪتي و جتي قيمتن کي ڪهڙي رطرح گھٽائي

سگھبو؟

سوال 3 - هيٺ ڏنل ٽڪري جو سارُ آڻڻ هڪ پاڳي ٿي حصي

۾ لکو. راهو ضروري نه آهي ته ٽڪري جو سارُ به ٻڌايو وڃي.

سارُ جيڪڏهن هڪ پاڳي ٿي حصي ۾ نه ٿيو، ته ان جي

نتيجهي طور مارڪون ڪٺا جي سگھ ٿيون. ٽڪري جو

سارُ جدا ڏنل پنن تي لکن ضروري آهي. پوءِ آهي

پنا جوابي ڪاپي و آندر مضبوطي و سان ٻڌو.

60

جيڪڏهن ڪلا کي هر هڪ خاص يگه کي اظهار ڏيڻو

آهي ته پوءِ لازمي طور ان کي گذريل يگن جي حدن کي ٽوڙڻو

پونڊو ۾ پراڻين ڪلپناڻن ۾ مانسڪتا جي پنڌنن کي جهڻو

ڌيڻي ٽوڙڻو پونڊو. جيون هڪ لڳاتار وهندڙ پروام آهي.

ان جي رفتار ڪرائڻي و جتي پر ڪريا دوران وڌيڪ ٿين ٿي

ويندي آهي، جڏهن تبديليون ٿيندي و سان ۾ بنيادي

ٽينديون آهن. ان وقت سماجي ضرورتون سنسڪرتيءَ
 ۾ ترقيءَ جون ڌارائون آهن ٿيون - پراڻيون پارون
 ڊريون ٿي وڃن ٿيون، جنهن سان سنسڪرتيءَ جي
 پراڻي روپ ۾ نئين جنم وٺندڙ سنسڪرتيءَ جي وچ ۾
 تضاد پيدا ٿئي ٿو. پراچين سنسڪرتيءَ جي پٺپراڻي ڪندڙ،
 پريورٽن کان ڊي، ساڳي حالت قائم رکڻ لاءِ زبردست
 ڪوشش ڪن ٿا. هو پاڻ کي اخلاق ۽ سپڻتيا جي رکيلن طور
 اعلان ڪن ٿا ۽ ايندڙ نئين وپري کي هٿاڻي جي ڪوشش
 ڪندڙهه ٿا. ٻئي طرف پريورٽن جا سمورڻ پراڻن ماڻهن
 ۾ معيارن سان مقابلو ڪرڻ جي پريورٽن ڪوشش ڪن ٿا. سماجي
 پريورٽن جو هر هڪ روپ، ان سان سنسڪرتيءَ جي گهر ڪري
 ٿو، جيڪو پنهنجن ضرورتن جو اظهار ڪري ٿو، چاڪا ته پراڻو
 روپ جنهن کي ماضيءَ جنم ڏنو هوندو، آهونين طاقتن يا ٽيڪنيڪي
 ڄاڻهين جو استعمال نٿو ڪري سگهي يا انهن جي حوالي ۾ نون آدرشن
 جو عڪس نٿو ڏيکاري ٿو. انهيءَ سنسڪرتيءَ ۾ پراڻي سنسڪرتيءَ
 جا رڪيڪ آسان سنسڪرتيءَ ۾ جھنگلي طريقن جو سهارو وٺڻ ٿا، جن
 کي ڪنهن وقت هنن خود ڌڪاريو هو. چاڪا ته جڏهن ڪا به
 طاقت پرگت ٿيل ٿيڻ کان رڪاڻي وڃي ٿي، تڏهن اها ڏهن
 ڪندڙ بڻاڻي وڃي ٿي. نئون سماج ئي سنسڪرتيءَ ۾ وڳيان جي
 هر هڪ شاخ ۾ ڪلاڪار کي پورڻ وڃاس لاءِ موقعو ميسر
 ڪري سگهي ٿو.

آڄ غير انتظامي سماج زندگيءَ جي ميزان ۾ ٽال ميل
 کي ٿوري ڇڏيو آهي، جنهن ۾ هر هڪ شاخ جو ڪم ٻئي شاخ
 جي ڪم کان الڳ ٿي ويو آهي. فلاسافر سائنسدان کان الڳ

ٿي ويو آهي، ته ڪلاڪن ان ڪم تي ڪان جي وٺي آهي. سڀ
 جيون جي نه ٿيندڙ ۽ ڌرتي واري وڌيڪ چار ڪان ڪم تي
 ويا آهن، جنهن ۾ هر هڪ ميزان، سونهن ۽ سموريو
 ريڪارڊن کي قائم رکڻ ۾ مددگار هڪ اهم جزو آهي.
 مثال طور، هاڻي جدا جدا اوزارن مان تفصيل مشين کي به
 فقط جاميٽري ۽ جي ريڪارڊن ذريعي نٿو سماجڻي سگهجي.
 اها دونهيون ۽ هوا کي پيدا ڪرڻ وارو پينٽر نه آهي. ان کي
 عام طور، هيٺ ڌرتي ۽ ۽ مٿي آڪاش سمان تي ماڃيو وڃي ٿو،
 جيئن پراچين لوڪ ڪيائين ۽ انهن کي ويرا پور ۽ جيونٽ روي
 ۾ ڏيکاريو ويو آهي. مشينون آڄ، انسان جي عضون جو وسار
 بڻجي پيون آهن. اهي انساني طاقت کي ڇڏڻ کان ٿيون،
 جنهن سان هن قدرت کي قبضي ۾ آيو آهي، جنهن سان
 هن قدرت جي ٿڌن ۽ سوپ حاصل ڪئي آهي. هيءَ لڙائي
 انسان جي پراڻي پراڻي آهي. اهو سنگم ۾ سونهن، ليه،
 سنگيت ۽ رنگن سان پورو آهي.
 جيڪڏهن انسان پنهنجي ڪمزوريءَ سببان مشين
 کي پاڻ تي راج ڪرڻ جي اجازت ڏيڻي آهي، ته انهيءَ ۾ مشين
 کي ڪوبه ڏوهه ڏيڻي نٿو سگهجي، ڇاڪاڻ ته اها ته انسان پاڻ
 پيدا ڪئي آهي ۽ ان کي پاڻ ناس به ڪري سگهي ٿو. ائين ته ماڻهو
 بلڪه جي به ننڍا ڪري سگهي ٿو، ڇاڪاڻ ته اها اڪثر هن جي غالب
 بڻجي وڃي ٿي. ريڊيو، انسان جي ڦٽڻ جي ڏوٺيءَ جو ڦهلاؤندڙ

آهي، نه ٽيليفون هنن جي ڪنن جو. هوائي جهازن تي
 غصو ظاهر ڪرڻ ۽ ڳوٺاڻي ڪرڪر ڪندڙ ڊگهي گاڏين و
 جاگڻ ڳاڻڻ ۾ ڪجهه شاعراڻو انصاف آهي ۽ اها
 فقط دقيانوسي سامهون ڏيکڻ آهي. هر ٻه ڪنهن زماني
 ۾ هي يگانگت ڪاري ڪوچ هو، جيئن اڄ نر ٽڪڙ آهي.
 نوان اوزار تيار ڪرڻ جي انسان جي اڪٽ پر تيار ڪي
 نظر انداز ڪرڻ، سماجي پر نيورتن جي نيمت کي نظر انداز
 ڪرڻ برابر آهي. ساڄو ڪلاڪار ان ڳالهه کي ڪڏهن به
 قبول نه ڪندو. ”ڪلاڪار جيڪو اڻ ڀيڻ وانگر وڌيڪ
 ۾ وڌيڪ پيدا ڪري ٿو“ ائين رويو ڏيکيو نالي هو
 مٿس ڪو به مھان ڪلاڪار چيو آهي. هو اهو به چوي
 ٿو ته ”جيئن وٺ هر سال ڦل - ميو ۽ گل پيدا ڪري ٿو
 ۽ وري انهن جي چٽاڄي ناس تي وڃي ٿي اڏاس ٿو
 ٿئي، ڇاڪاڻ ته ان کي خبر آهي ته وري ٻي مند ۾ گل
 نڪرندا ۽ ڦل - ميو پيدا ٿيندا“. ڪلاڪي فقط جيڪي
 آهي، ان جو اظهار ڪري ٿو ته آهي، پر جيڪي هٿن گهرجي
 تنهن کي به ڏيان ۾ رکڻو آهي. ان کي فقط نراس ڪندڙ
 پراجيڊ جو نه، پر رويانترت سمپاوانن جو به اظهار
 ڪرڻو آهي.

سوال 4۔ ہیٹ ڈنل انگریزی تکریم جو سنڈی؟

20

۾ ترجمو کریو:-

The world does not need extraordinarily talented people. It does not need highly skilled people either. It has plenty of super-intelligent people. We need ordinary people with extraordinary motivation. M.K. Gandhi was an ordinary man with amazing motivation to establish truth and justice. The Wright brothers were ordinary people with a dream of flying.

You can also achieve exceptional results if you are inspired with a higher ideal. Replacing 'inspiration' with 'information' has led to knowledge being viewed as drudgery rather than as pleasure. Education has degenerated to data being transmitted from the teacher to the taught without igniting the minds of the young with a higher purpose.

How many of us wake up inspired, looking forward to a day of service ? Who among us finds exhilaration in contributing to society ? Life changes magically from boredom to excitement when you are inspired to serve. You redefine norms and achieve the impossible, paving the way to outstanding success. You find happiness at work, not in escaping from it. Most importantly, you evolve spiritually and attain Godhood.

Inspiration gives ordinary people the courage and hope to make life better for themselves and for posterity. Find inspiration and life will transform into an exciting adventure of self-discovery.

سوال 5 - هيٺ ڏنل ٽڪري جو انگريزي ۾ ترجمو ڪريو:-

20

آڄ وگيان جي سماجي جوابدارين جي باري ۾
ڳالهائيندي، مان انهن ڳالهين جي باري ۾ چونڌس،
جيڪي نسبت نوجوانن لاءِ آسان آهن، پر وڏي
عمر وارن لاءِ سماجڪ مشڪل آهن. اهو ان ڪري

آهي، جو نوجوانن ۾ هڪ آهرو گڏ آهي، جيڪو
عام طور عمر جي وڌڻ سان گهٽيو ٿو وڃي. اهو آهي
ڪلپنا جو گڏ. ڪلپنا هڪ آهرو گڏ آهي، جيڪو وگيان
جو آئوٽ حصو آهي ۽ سپاڊيڪ طور نوجوانن کي حاصل
ٿيل آهي. هيءُ هڪ آهرو گڏ آهي، جيڪو عمر جي
وڌڻ سان اڏامي ٿو وڃي. انهيءَ هوندي پڻ
انهيءَ گڏ جي موجوده وقت ۾ آسان جي بي آرام
دنيا کي گهڻي ضرورت آهي.

گذريل ٽن صدين کان سائنس جي حاصلات
آسان جي سماج تي جوڳو اثر ڪيو آهي، پر ٽلهي ٽيڪي
ماڻهن کي اها پوڄهه نه پيش ڪئي آهي ته آسان جي
دنيا سائنس کان ڪيئن متاثر ٿي آهي، نڪو هنن
ان کي سماجڪ جي پروام ڪئي آهي. نيون جي زماني
کان وٺي، ماڻهن ماحسوس ڪرڻ شروع ڪيو ته ٽيڪنالاجي

جي ذريعن، جنهن جو آڌار سائنس جون ڪوجنائون آهن، آسپن گهڻي نفعي ۽ آرام حاصل ڪري سگهنداسين. ماڻهن راجو پ ماسورس ڪرڻ شروع ڪيو ته ڊوائس ۽ علاج جي طريقن کي سائنس جي ڪوجنائون سان لاڳو ڪرڻ سان آسپن وڌي عمر ماڻي سگهنداسين.

ليٽرٽارڊو ڏونشي وڌيڪ جي زماني کان وٺي، ماڻهن ان ڳالهه کي سارڙيو ته لڙائين کي جيٽڻ ۾ به سائنس گهڻي مدد ڪري سگهي ٿي. جيٽڻ جيئن وقت گذرندو ويو، تيئن تيئن ٽيڪنالاجيڪل پوتڪتا جو پڻ وڌيڪ وڌيو ويو. نئين ٽيڪنيڪي علم جي حاصل ڪرڻ لاءِ تقاضائون وڌيڪ زوردار ٿينديون ويون. ان طرح گهڻي ۾ گهڻا ماڻهو، سائنسدان ۽ ٽيڪنيڪي ماهر بڻجي ويا.

سوال 6 - (الف) هيٺين مان ڪن ٻه پٺاڃن مڪاورن ۽ ٻه ڪن جي معنيٰ لکو، پوءِ اهي جملن ۾ ڪتب آڻيو: -

آسمان سان ڳالهائڻ ڪرڻ، هٿ ڊگهائڻ، پيٽ تي لت ڏيڻ، اکيون ڏيکارڻ، ٽڪري ٽڪري ٿيڻ، انڌا گلڙ ڄيڻ، جتي وڻ نه آهي، اُتي ڪانڊيرو به درخت،

آئي ٿاندي کي پورچاڻي تي ويٺي ۽ ايندو سڀڪو

ٿوسي، ويندو ڪوبه نه ٿوسي. ۱۵

(ب) هيٺين مان ڪن به پنجن جي پار واهڪو

سنگيار (اسوڌاڻ) لکيو. ۱۵

شهيد، ماڻهو، بندو، سيالو،
چپڙ، ورهائڻ، مناجهه، آزمائش

(پ) هيٺين مان ڪن به پنجن جا وشيش

(صفتون) لکيو. ۱۵

جبل، ري، پٿر، آڄ
حسن، پل، طبيب، گهرڪ

(پ) هيٺين مان ڪن به پنجن جا وروڙي آرٽ

وارا (صنڌ) لفظ لکيو. ۱۵

آمير، سرگه، لاهي، آباد،
حيٽ، قديم، ديش، ساڃي.

